

How Much is "עד דלא ידע"?

Rabbi Michael Pitkowsky

<p>Bavli Megillah 7b</p>	<p>בבלי מסכת מגילה דף ז עמוד ב</p>
<p>Ravah said: A person is obligated to drink on Purim until they don't know the difference between "cursed be Haman" and "blessed be Mordechai." Rabbah and Rabbi Zeirah had the Purim meal together. They got drunk and Rabbah got up and killed Rabbi Zeirah. The next day he prayed for him and he was revived. The next year [Rabbah] said to him: Let's make the Purim meal together. [Rabbi Zeirah] said to him: A miracle doesn't happen all of the time.</p>	<p>אמר רבא: מיחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. רבה ורבי זירא עבדו סעודת פורים בהדי הדדי, איבסום, קם רבה שחטיה לרבי זירא. למחר בעי רחמי ואחייה. לשנה אמר ליה: ניתי מר ונעביד סעודת פורים בהדי הדדי! - אמר ליה: לא בכל שעתא ושעתא מתרחיש ניסא.</p>
<p>Rambam, Laws of Megillah 2:15</p>	<p>רמב"ם הלכות מגילה ב:טו</p>
<p>What is the nature of our obligation for this feast? A person should eat meat and prepare as attractive a feast as his means permit. He should drink wine until he becomes intoxicated and falls asleep in a stupor...</p>	<p>כיצד חובת סעודה זו—שיאכל בשר ויתקן סעודה נאה, כפי אשר תמצא ידו; ושותה יין, עד שישתכר וירדם בשכרות...</p>
<p>Abudraham HaShalem</p>	<p>אבודרהם השלם</p>
<p>It is said in the first chapter of Megillah 7b that "A person is obligated to drink on Purim until they don't know the difference between 'cursed be Haman' and 'blessed be Mordechai'". There are those who interpret it to be until one mixes up Haman with Mordechai and Mordechai with Haman. There are others who interpret that [numerically, through gematria] "cursed be Haman" and "blessed be Mordechai" are the same, meaning that one should not be able to do the math.</p>	<p>ואמרו בפרק קמא דמגלה (ז ע"ב) 'מחייב איניש לאיבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי'. יש מפרשים עד שיתחלף לו המן במרדכי ומרדכי בהמן. ויש מפרשים כי 'ארור המן' עולה למנין 'ברוך מרדכי'. ור"ל עד שלא ידע לכוין החשבון...</p>

Nimukei Yosef on Megillah 7b	נימוקי יוסף למגילה ז ע"ב
<p>It isn't that one should get wild and drunk, acting stupid and cursing. This is not joy but rather frivolity, and the early prophets established a day of joy and celebration. Rather one should say funny things until people think that they aren't able to tell the difference. The Talmud used this language since it is appropriate for the day and because in gematria "blessed be Mordechai" and "cursed be Haman" are the same.</p>	<p>לא שישתגע בשכרותו וימשך אחר שחוק וקלות ראש וניבול פה שזה לא ייקרא שמחה אלא הוללות וסכלות, ולא תקנו הנביאים הראשונים אלא יום משתה ושמחה. אלא למימר מילי דבדיחותא עד דסברי אינשי דלא ידע בין ברוך. ונקט תלמודא האי לישנא משום דענינא דיומא הוא, ומשום דבגימטריא עולה 'ברוך מרדכי' כ'ארור המן'.</p>
Beit HaBechirah on Megillah 7b	בית הבחירה (המאירי) למגילה ז ע"ב
<p>Nevertheless we are not commanded to get drunk and degrade ourselves while celebrating since we weren't commanded regarding empty and stupid rejoicing, but rather the rejoicing of pleasure that through it we should arrive at a love of God may He be blessed and thankful for the miracles that He has done to us.</p>	<p>ומכל מקום אין אנו מצווין להשתכר ולהפחית עצמנו מתוך שמחה שלא נצטוינו על שמחה של הוללות ושל שטות אלא בשמחה של תענוג שנגיע מתוכה לאהבת השם יתברך והודאה על הניסים שעשה לנו.</p>
Beit Yosef, Oraḥ Ḥayyim Chap. 695	בית יוסף אורח חיים סימן תרצה
<p>...It is written in the <i>Orḥot Ḥayyim</i>: A person is obligated to drink on Purim. Not that they should get drunk since there is no transgression greater than this because it leads to sexual transgressions and bloodshed and a couple of other sins. Rather, one should drink a little more than usual.</p>	<p>...כתוב בארחות חיים (הל' פורים אות לח) חייב אינש לבסומי בפוריא לא שישתכר שהשיכרות איסור גמור ואין לך עבירה גדולה מזו שהוא גורם לגילוי עריות ושפיכות דמים וכמה עבירות זולתן אך שישתה יותר מלימודו מעט:</p>

Shulhan Arukh, Oraḥ Ḥayyim 695:2	אורח חיים סימן תרצה סעיף ב
<p>A person is obligated to drink on Purim until they don't know the difference between "cursed be Haman" and "blessed be Mordechai". [Moses Isserles' comment: There are those who say that one does not have to get too drunk, rather one should drink a bit more than usual and go to sleep. Since one is sleeping they do not know the difference between "cursed be Haman" and "blessed be Mordechai". Whether one does a lot or a little, the important thing is that they direct their heart towards heaven.</p>	<p>חייב אינש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. הגה: וי"א דא"צ להשתכר כל כך, אלא שישתה יותר מלימודו וישן, ומתוך שישן אינו יודע בין ארור המן לברוך מרדכי. ואחד המרבה ואחד הממעט, ובלבד שיכוין לבו לשמים.</p>

Arukh ha-Shulhan Oraḥ Ḥayyim 695	ערוך השלחן אורח חיים תרצה
<p>In the Gemara there is: A person is obligated to drink on Purim until they don't know the difference between "cursed be Haman" and "blessed be Mordechai."</p> <p>This is perplexing. If this is so, a person must be almost as drunk as Lot. The Rambam did not use this language, he wrote "He should drink wine until he becomes intoxicated and falls asleep in a stupor." Maybe he would interpret "until they don't know" [to be] because they fell asleep.</p> <p>This is similar to what the Rema wrote and this is his language: There are those who say that one does not have to get too drunk, rather, one should drink a bit more than usual and go to sleep. Since one is sleeping they do not know the difference between "cursed be Haman" and "blessed be Mordechai". Whether one does a lot or a little, the important thing is that they direct their heart towards heaven. This is similar to the Rambam.</p>	<p>בגמרא (ז ב) איתא: דמחייב אינש לבסומי בפוריא, עד דלא ידע בין "ארור המן" ל"ברוך מרדכי".</p> <p>והדבר מתמיה: דאם כן, צריך להיות שכור קרוב לשכורו של לוט! והרמב"ם לא כתב בלשון זה, וכתב דשותה יין עד שישתכר, וירדם בשכרותו. עד כאן לשונו. ואולי היה מפרש "עד דלא ידע..." מפני שנרדם.</p> <p>וזהו כמו שכתב רבינו הרמ"א, וזה לשונו: ויש אומרים דאינו צריך להשתכר כל כך, אלא שישתה יותר מלימודו, וישן, ומתוך שיישן - אינו יודע בין "ארור המן" ל"ברוך מרדכי". ואחד המרבה ואחד הממעט, ובלבד שיכוין לבו לשמים.</p> <p>עד כאן לשונו, וזהו כדברי הרמב"ם.</p>

But it isn't clear. According to this, why would the Talmud have used the strange language "until they don't know"? It should have said, "A person is obligated to get drunk until they fall asleep."

Therefore it seems more that the Rambam's intention is not to interpret the Gemara in this way, rather, he rejected this statement from the halakhah, just like the Ran wrote in the name of Rabbeinu Ephraim. Since it is clear in the Gemara that this was caused by that...it was rejected from the halakhah. But the *Tur* and the *Shulhan Arukh* wrote just like the language of the Gemara: "until they don't know...", and it is perplexing.

There are those who wrote that they had a song that would conclude with "cursed be Haman" and "blessed be Mordechai," and it was a long song and when one was a little drunk they wouldn't be able to say all of it. There are those who wrote that it was related to the number, since the [gematria] of both are equal and when one is a little drunk they can't calculate it.

אך אינו מובן: לפי זה למה היה לה להש"ס לומר בלשון משונה "עד דלא..." - לימא: "חייב לבסומי עד שירדם"?

ולכן יותר נראה דאין כוונת הרמב"ם לפרש הגמרא כן, אלא שדחה מאמר זה מהלכה, כמו שכתב הר"ן בשם רבינו אפרים. שכיון דמבואר בגמרא שאירע סיבה על ידי זה, עיין שם, נדחה זה מהלכה. אבל הטור והשולחן ערוך כתבו ממש כלשון הגמרא: עד דלא ידע וכו', והיא תמוה.

ויש שכתבו שהיה אצלם זמר שהיה מסיים ב"ארור המן" ו"ברוך מרדכי", והיה זמר ארוך, וכשהוא מבוסס מעט - לא יוכל לאמרו כולו. ויש שכתבו לעניין המספר, דבמספר שניהם שוה, וכשהוא מבוסס קצת - לא יוכל לחשוב. והתוספות כתבו דהכוונה כפי הירושלמי: "ארור... ארורה זרש... ארורים כל הרשעים, ברוכים כל הצדיקים", עיין שם, וכוונתם דבזה יש אריכות קצת. וכשהוא מבוסס - קשה לאמרו כולו (ב"ח).

...

<p>But our master the <i>Beit Yosef</i> in his larger work wrote in the name of the <i>Orhot Hayyim</i> and this is this language:</p> <p>"A person is obligated to drink on Purim. Not that they should get drunk since there is no transgression greater than this because it leads to sexual transgressions and bloodshed and a couple of other sins. Rather one should drink a little more than usual."</p> <p>Until here is the language [of the <i>Beit Yosef</i>] and it is difficult. If this is so, why "until one doesn't know.."? And if one interprets it like one of the interpretations, why did the <i>Beit Yosef</i> in the <i>Shulhan Arukh</i> just [bring this source], since it implies total drunkenness? It deserves some more investigation.</p> <p>(Maybe it should be interpreted thus: Up to but not including. Practically speaking one should distance themselves from drunkenness, specifically drinking hard liquor, since in drunkenness one becomes filled with vomit. One should only drink a little bit more than usual and sleep a little bit.)</p>	<p>אמנם רבינו הבית יוסף בספרו הגדול כתב בשם אורחות חיים, וזה לשונו:</p> <p>חייב אינו לבסומי בפוריא. לא שישתכר, שהשכרות איסור גמור. ואין לך עבירה גדולה מזו, שהוא גורם לגילוי עריות, ושפיכות דמים, וכמה עבירות זולתן. אך שישתה יותר מלימודו מעט.</p> <p>עד כאן לשונו, וקשה: דאם כן מאי "עד דלא ידע...?" ואם מפרש כאילו פירוש שנתבאר, איך סתם רבינו הבית יוסף דבריו בשולחן ערוך, דלהדיא משמע שכרות גמורה? וצריך עיון.</p> <p>(ואולי יפרשו: עד ולא עד בכלל. ולמעשה יש להתרחק מן השכרות, ובפרט שתיית יין שרוף, שבשכרותו יתמלא קיא צואה, ורק לשתות מעט יותר מלימודו ולישן קצת.)</p>
--	--